

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 4. aprila 2018. godine
Ref.br.: RK 1206/18

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI79/17

Podnosilac

Vahide Badivuku

**Ocena ustavnosti
odluke AA. br. 01/2017 Vrhovnog suda Kosova
od 8. februara 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Vahide Badivuku, sa prebivalištem u Vučitrnu (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava odluku E. Rev. br. 01/2017 Vrhovnog suda od 8. februara 2017. godine, kojom je odbijen, kao neprihvatljiv, podnesak podnositeljke zahteva protiv odluke KPK. br. 501/2016 Tužilačkog saveta Kosova od 21. decembra 2016. godine i ukaza br. DP-002-2017 predsednika Republike Kosovo od 17. januara 2017. godine.
3. Osporena odluka je uručena podnositeljki zahteva 6. marta 2017. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su navodno povređena prava podnositeljke zahteva garantovana stavovima 2 i 5, člana 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcije i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 5. jula 2017. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 13. jula 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Selvete Gërzhaliu-Krasniqi i Gresa Caka-Nimani.
8. Dana 25. jula 2017. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu i Tužilačkom savetu Kosova.
9. Dana 27. jula 2017. godine, Sud je primio komentare od Tužilačkog saveta Kosova.
10. Dana 11. januara 2018. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo je preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnositeljka zahteva je radila kao državni tužilac u Departmanu za teška krivična dela u Osnovnom tužilaštvu u Mitrovici.
12. Dana 23. septembra 2015. godine, disciplinska komisija (odluka KPK/KD/br. 12/2015) unutar Tužilačkog saveta Kosova (u daljem tekstu: disciplinska

komisija) *“utvrđuje da je tužiteljka Vahide Badivuku izvršila neprofesionalno ponašanje”* i izrekla disciplinsku meru suspenzije bez naknade.

13. Dana 5. oktobra 2017. godine, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Tužilačkom savetu Kosova (u daljem tekstu: TSK), *“zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, odnosno nepotpunih dokaza o činjeničnom stanju i pogrešne primene zakona u odnosu na sankciju.”*
14. Dana 8. oktobra 2015. godine, TSK je (odluka KPK/KD/br. 260/2015) odbacio žalbu podnositeljke zahteva, kao neosnovanu.
15. Dana 17. novembra 2016. godine, disciplinska komisija je (odluka KPK/KD/br. 08/2016) *“izrekla disciplinsku meru predlog [predsedniku Republike] za razrešenje dužnosti državnog tužioca (...), zbog toga što je oglašena krivom za krivično delo primanje mita (...) i krivično delo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja (...), kao i dopunska kazna zabrane vršenja funkcije u javnoj upravi ili javnoj službi u vremenskom periodu od 3 (tri) godine.”*
16. Disciplinska komisija je zasnovala svoju odluku pozivanjem na presudu PKR. br. 652/2015 od 5. aprila 2016. godine Osnovnog suda u Prištini, kojom je podnositeljka zahteva oglašena krivom za krivično delo, i potvrđenu presudu PAKR. 350/2016 Apelacionog suda od 19. septembra 2016. godine.
17. Dana 9. decembra 2017. godine, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Tužilačkom savetu Kosova, navodeći da *“je disciplinska komisija Tužilačkog saveta Kosova prilikom odlučivanja povredila odredbe disciplinskog postupka, uopšte nije pravično i potpuno utvrdila činjenično stanje, povredila je i materijalno pravo, a da ne govorimo o izricanju disciplinske mere predlog za udaljavanje sa dužnosti državnog tužioca.”*
18. Podnositeljka zahteva je navodila da još uvek nije iscrpela sva pravna sredstva na raspolaganju i da se zahtev za zaštitu zakonitosti protiv gore navedenih presuda Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda još uvek nalazio na čekanju pred Vrhovnim sudom.
19. Dana 21. decembra 2016. godine, TSK je (odluka KPK/KD/br. 501/2016) odbacio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio odluku disciplinske komisije. Pored toga, TSK *“preporučuje predsedniku da razreši sa dužnosti tužioca gđu Vahidu Badivuku.”*
20. Dana 17. januara 2017. godine, predsednik Republike Kosovo je (ukaz br. DP-002-2017) ukazao da se *“Gđa Vahide Badivuku razrešava sa funkcije državnog tužioca”* i da *“ovaj ukaz stupa na snagu na dan potpisivanja.”*
21. Dana 27. januara 2017. godine, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Vrhovnom sudu na odluku (KPK. br. 501/2016) TSK-a i ukaz (br. DP-002-2017) predsednika Republike Kosovo, navodeći da su *“povredili materijalno pravo, odnosno odredbe Ustava prilikom izricanja disciplinske mere predlog za udaljavanje sa dužnosti državnog tužioca.”*

22. Podnositeljka zahteva je navodila da „uopšte nisu sačekali da ja iskoristim sva vanredna pravna sredstva, kao što je zahtev za zaštitu zakonitosti koji se nalazi u postupku odlučivanja pred Vrhovnim sudom Kosova.”
23. Dana 8. februara 2017. godine, Vrhovni sud je (E. Rev. br. 01/2017) odbacio žalbu podnositeljke zahteva, kao nedopustivu, jer “na osnovu člana 104, tačka 5 Ustava Republike Kosovo, (...) sudije imaju pravo da se žale protiv odluke o razrešenju direktno Vrhovnom sudu Kosova”; dok nijedna ustavna odredba ili zakon ne propisuje “pravo žalbe direktno Vrhovnom sudu Kosova protiv odluke Tužilačkog saveta Kosova ili odluke o razrešenju.”

Navodi podnosioca

24. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj osporenim odlukom povređena prava garantovana članom 102. stav 2 i 5 Ustava, koji “obezbeđuje jednak pristup sudovima” i garantuje “pravo na sudsku odluku (...).”
25. Podnositeljka zahteva tvrdi da član 104.5 Ustava “govori o sudijama, a samim tim (...) analogno mora da važi i za tužioce.”
26. Podnositeljka zahteva se oslanja na sudsku praksu ESLjP-a (*Brumarescu protiv Rumunije*) da bi tvrdila da se “odbijanje suda da prihvati jurisdikciju da reši stvar koja mu je podneta sa obrazloženjem da sudovi nemaju nadležnost da ocene zahtev za kontrolu povrede određenog ljudskog prava (...) smatralo kao povreda prava na pristup sudu.”
27. Podnositeljka zahteva takođe tvrdi da je osporena odluka doneta a da “krivični postupak (...) nije okončan pred svim sudskim stepenima” jer se “predmet nalazi pred Vrhovnim sudom prema zahtevu za zaštitu zakonitosti” i zato “još uvek nije utvrđena moja krivica.”
28. Pored toga, podnositeljka zahteva smatra da je Vrhovni sud “izvršio povredu prava na pristup sudu, s obzirom da na ovaj način nije uspeo da se bavi slučajem u vezi sa individualnom povredom, a ono se povezuje i sa povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje.”
29. Konačno, podnositeljka zahteva traži od Suda da “utvrdi da su [mi] prekršena prava na pristup sudu” i “da se ovaj predmet vrati Vrhovnom sudu radi razmatranja pitanja da li su disciplinske odluke i ukaz o razrešenju pravilni.”

Komentari TSK-a

30. TSK je upravo obavestio da je “primio presudu Apelacionog suda” i na osnovu toga je odlučio „o odobravanju odluke disciplinske komisije za izricanje predloga disciplinske mere za razrešenje iz kancelarije državnog tužioca.”

Prihvatljivost zahteva

31. Sud ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti propisane u Ustavu, dalje utvrđene u Zakonu i predviđene u Poslovniku.

32. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:
- 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
[...]
- 7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*
33. Sud se poziva i na član 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuje:
- Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta.. [...].*
34. U tom smislu, Sud primećuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt Vrhovnog suda kao javnog organa, da je iscrpela pravna sredstva na raspolaganju i da je podnela zahtev u propisanom roku od 4 (četiri) meseca.
35. Međutim, Sud se dalje poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:
- Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*
36. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika, koje propisuje:
- (1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
- (d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan,*
- (2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
- [...]
- (d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."*
37. Sud podseća da podnositeljka zahteva navodi da su joj osporenim odlukom povređena prava garantovana članom 102. stav 2 i 5 Ustava, koji "obezbeđuje jednak pristup sudovima" i garantuje "pravo na sudsku odluku (...)". U tom smislu, podnositeljka zahteva tvrdi da član 104.5 Ustava "govori o sudijama, a samim tim (...) analogno mora da važi i za tužioce."
38. Sud primećuje da je Vrhovni sud u svojoj odluci smatrao da "u skladu sa članom 104. stav 5 Ustava Republike Kosova, (...) sudiye imaju pravo da se žale protiv odluke o razrešenju direktno Vrhovnom sudu Kosova". U tom smislu, Vrhovni sud je utvrdio da nijedna ustavna odredba ili drugi zakon ne

propisuju "pravo žalbe direktno Vrhovnom sudu Kosova protiv odluke Tužilačkog saveta Kosova ili odluke o razrešenju" i shodno tome, odbacio je žalbu podnositeljke zahteva, kao nedozvoljenu.

39. U tom smislu, Sud smatra da ne može utvrditi da postoji proizvoljnost u tumačenjima datim od strane Vrhovnog suda. Štaviše, Sud smatra da je Vrhovni sud pravilno obrazložio i zaključio da pravo na žalbu direktno Vrhovnom sudu Kosova protiv odluke Tužilačkog saveta Kosova ili ukaza o razrešenju nije bilo predviđeno ustavnim odredbama a ni važećim zakonom.
40. Na početku, Sud podseća na član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], koji propisuje da se "osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava." Stoga, Ustavni sud je kao "konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava" (član 112. Ustava), obavezan da uzme u obzir sudsku praksu ESLJP-a kada ocenjuje navodnu povredu ljudskih prava i osnovnih sloboda garantovanih Ustavom.
41. U tom smislu, Sud smatra da pravo na pristup sudu nije i ne može biti apsolutno. U stvari, pravo je bilo predmet ograničenja (posebno kada se radi o pretpostavci u vezi sa prihvatljivošću pravnih sredstava), pošto zahteva regulisanje države po svojoj prirodi, koja ima određenu slobodu procene u tom pogledu. Međutim, ta ograničenja ne mogu smanjiti pristup sudu na takav način ili u toj meri da krše samu suštinu „prava na sud“. Takva ograničenja se takođe neće razmatrati u skladu sa članom 54. Ustava, osim ako su propisana za postizanje legitimnog cilja ili ako nema razumnog odnosa proporcionalnosti između sredstava i namere.
42. Ustavni sud primećuje da je podnositeljka zahteva imala pristup Vrhovnom sudu, ali samo u meri u kojoj joj je žalba odbačena, kao nedopustiva. Vrhovni sud je prilikom tumačenja Ustava smatrao da se pravo na žalbu Vrhovnom sudu u slučaju razrešenja sa funkcije odobrava sudijama, a ne tužiocima.
43. Stoga, Sud smatra da podnositeljki zahteva nije uskraćeno pravo na pristup sudu, dok je žalba odbačena zbog proceduralnih osnova. Podnositeljka zahteva je mogla ostvariti svoja prava na pravno sredstvo u drugom nadležnom sudu u skladu sa primenjivim zakonom.
44. Sud u nastavku smatra da sama sumnja u vezi sa nedostatkom delotvornosti određenog pravnog sredstva neće osloboditi podnositeljku zahteva od obaveze da ga iskoristi. (Vidi: slučaj ESLJP-a, *Epözdemir protiv Turske*, predstavka br. 57039/00, odluka o neprihvatljivosti od 31. januara 2002. godine).
45. U suprotnom, na podnosiocu zahteva je da se obrati odgovarajućem sudu i da mu se pruži mogućnost da oceni navodnu povredu prava korišćenjem svoje nadležnosti za pravno tumačenje. (Vidi: ESLJP-a, *Ciupercescu protiv Rumunije*, predstavka br. 35555/03, presuda 15. juna 2010. godine, stav 169).
46. Kao rezime, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije dokazala i potkrepila da je osporena odluka bila nepravilna ili proizvoljna. (Vidi: slučaj ESLJP-a *Shub protiv Litvanije*, predstavka br. 17064/06, odluka od 30. juna 2009. godine).

47. U tom smislu, Sud ponavlja da nije njegov zadatak prema Ustavu da deluje kao “sud četvrtog stepena”, u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila proceduralnog i materijalnog prava. (Vidi: slučaj ESLjP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, i: slučaj Ustavnog suda br. KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i BestarHima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
48. Sama činjenica da se podnositeljka zahteva ne slaže sa odlukom Vrhovnog suda, ne daje joj za pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi Ustava. (Vidi: slučaj ESLjP *Mezotur Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, predstavka br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine).
49. Na osnovu gore navedenog, Sud primećuje da podnositeljka u svom zahtevu nije uspeła da potkrepi svoju tvrdnju o povredi prava na pristup sudu.
50. Dakle, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (d) i 36 (2) (b) Poslovnika, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i shodno tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika, na sednici održanoj 11. januara 2018. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi